

This image shows a blank, aged, cream-colored page, likely an endpaper or flyleaf of a book. The paper has a slightly textured appearance with some minor discoloration and small dark spots, possibly due to age or handling. A faint horizontal line is visible near the top edge of the page.

удаецца пераканашь грамаду, шт
не варта рызыкаваць, спяшаш

лікая ўдзельная вага фарсавых і
вадзівільных элементаў. Гаворачы

(Працяг на 2-й стар.).

Прага два дні ў аўдыторыях вышэйшых навуковых устаноў Беларусі празвіць званік — першы званік гэтага навучнага года. Сярод прынятых студэнтаў — учалішні мюляры, фразероўшчыні, машыністы, майстры высокай урамацы. Дынаміка іхнага

удаленца пераканань грамаду, што не варта рызыкаваць, спяшацца лікая ўдзельная вага фарсавых і вадзільных элементаў. Гаворачы што аст' дрыгавуластнаства веліч (Працяг на 2-й стар.).

У ПРАЎДЗЕ ЖЫЦЦЯ

удалеша пераканашь грамату, што
не варта рызыкаваць, спяшаша
лікая ўдзельная вага фарсавых і
вадзельных элементаў. Гаворачы
што лет дэюауауашнава велікі
(Працяг на 2-й стар.).

ни не стали «мгнотливими» полюсами, да якіх пригнітаюча громадська слух, що удезичається у конфлікте. Тисяча пастушача у п'єсе у такія অবস্ঠান, калі баче чалавека дзеньця у поўным сьне-се гэтага слова ёй, пры ўсім жа-данні, немагаюча. Яна прысутнічае на сьне не толькі брачком, ад-каміку да кінкіку. І калгаснікі, асабліва людзі сталія, умудро-вавши жьцём, з энтузіязмам ус-прыймаючы «фантазі» студэнткі, усё ж, натуральна, больш вераць ваажку, які іх прапаўдзе, слову старшын архелі Кабушы. Таму

З ПРАКТА ПРАГРАМЫ КАМУНІСТЫЧНАЯ ПАРТЫІ САВЕЦКАГА СЯЮЗА

Пасвісана да друку...

Што неабавяе трапіць на паліцы нашых кнігарняў, а значыць і на паліцы бібліятэкаў і асабістых...

Рыгор НЯХАЯ

МІНСКІЯ МАЛЮНКІ

З ЛІРНАЧА ХРОНІКІ «АГНІ НА МАЧТАХ»

Тэрэзія МАСЭНКА

ЯК ПАХНЕ ЗЯМЛЯ

Можа, вы чулі, як пахне зямля! Напэўна, калі-небудзь чулі...

Многія гарадзяччаны былі вясма чужымі, што савецкія войскі не прыходзілі праз іх вёску.

Другія не гадзіліся: — Цяпер вёска не як некалі.

Салдаты не хадзілі пешшу, і агольчылі на вузкіх, таму іх можна было толькі на вяселліх дабрах і перавахах.

Але неабавяе прайшла чутка, што часці Савецкай Арміі прыйдуць па шашы праз Дзявіншчыну ў другі раён па той бок Велкавай гары.

Добры дзень, няхай усё будзе табе на карысць, Танча, ускрыкнуў Данча. — Ладзіш саху, ці што?

— Так, так, — адказаў Танча. — Калі ласка, заходзь, сядай на калоду. Што чуваць новага?

— Дзе той Дзёла?

— Дзе ён? Сёння мы крыху спазніліся хрысціянствам, галля і лісця, дык я яго паслаў на Паладзі, каб ён і насек тронкі для авечак.

— На двусотку, бач, захаваў. Ты ж сам гарадзяччаны, авечак, як авечкі любіць такое лісце. Тады мо і хаварба сядзе...

— Я прыйшоў паведаміць вам, што заўтра савецкая танкавая частка будзе прыходзіць праз Дзявіншчыну. Камітэт Айчынынага Фронту ішай вёску вырышчы запрэсіць усіх сялян прыняць удзел у сустрэчы братаў-вызваліцеляў.

Танча адразу ўзрадаваўся, але, пачуваючы, сказаў сам сабе: «На што марнаваць час ды ішці ў Дзявіншчыну? Ішай справа, калі б яны прыходзілі па Герасіўскай дарогу, тады б можна было пачаць з рускім братам і хлеб-соль і якую бутэльку ракі. Пакуль дайдзеш да Дзявіншчыны, і перастане, дык і дзень прайдзіць. А зямля перастане ўжо, яе трэба хутэй узарашаць».

— Дык ты, значыць, хадзіш па хатах і разлісіш гэтую прыемную навіну, — усміхнуўся Танча. — Крыху далекавата, але я скажу Дзёлу.

— Стань у гэты час была на кухні. Яна замесціла цеста і цяпер падкаляла драгую ў агоні. Калі пахнула, што-танча размаўляў з калоду на дарогу, выхадзіла ў кісяц рукой прымалічала крыху дзёла, каб паглядзець, хто ж гэта прыйшоў. Спачатку яна нават не прыкметіла Данчу, толькі тады, калі ўдзельдзела яго след, назвала яго.

— Дзень добры, Станя. — Данча павярнуўся да яе. — Рыхтуйся, прыгатуй смачны прысмак, так пагарашчешку! Халей пакаштуюць рускія браты нашага хайбачка.

— Дык што гэта, тут яны будуць ішці, Данча?

— Не, праз Дзявіншчыну. Усе нашы збіраюцца пайсці ў сустрэча.

— Гэта добра, што наладжваецца явялікае свята. Па прайдзе кажучы, мне сорамна, што нам не да свята. І жыта няма ў хаце ні зярынка, і хлеба ні скарынікі.

— Не толькі ў нас адны. Усім вёска, як жыццё сцягне ў гэтай мисавосці. Танча — яна заварушыла да свайго мужа, — давай усё ж такі прыгатуем што смачнае з цеста. Можна і курцы зарэзаць або ягня тое, што былі пакінулі да Рангалава ды...

Танча прайшоў ладзіць саху і махчаў. Праз некалькі хвілін сказаў: — Згатаў, жонка, што можа, а заўтра яшчэ пабачым...

Данча адкінуў навал саху чупрыну, і развітаўшыся, пераскочыў цераз агароджы і накіраваўся ў суседні двор.

Танча прыйшоў на бярэню, скруціў цыгарку, закурыў. «Леш бы ён мяне не бачыў. Той дзень, калі сустрэкалі партызан, прайшоў марна, так і не паспяваючы нічога зрабіць за дзень: сёння — трэба ішці сустрэкаць рускіх братаў, заўтра — кулі-небудзь яшчэ. А калі прайшаві?» Ён увесё саго серца трагітаваў, як птушка.

Танча вельмі любіў рускіх, таксама іх любіў і ён і яго бацька. Калі стары Дзёла яшчэ жыў, ён часта разказваў Танчу пра свайго бацьку, які сустрэкаўся з рускімі салдатамі ў час Вызваленчай вайны.

Стараста Вангел і такія, які ён, увесё саго нагаварвалі лепшае супраць бацькавак. Яны казалі, што ў Савецкай Расіі галод, што людзі там елі аднаго жабішчы, што хадзілі там, які сьвіні, што ўсе там непісьмёныя і што, наогул, народ там зусім не такі, як пры царстве. Танча не любіў шэпідава па вёсцы.

Ён не мог сцягнуць без якога-небудзь занятку або галінамі сцяльляе крамя і слухаць розныя плёткі, каб насіла іх усім пераказваць. Яму не хацелася і слухаць пра гітлераўцаў, пра надпартый-

Мясеца на ўвазе руска-турэцкай вызваленчай вайны 1877—1878 гг.

Увазе руска-турэцкай вызваленчай вайны 1877—1878 гг.

Увазе руска-турэцкай вызваленчай вайны 1877—1878 гг.

Увазе руска-турэцкай вызваленчай вайны 1877—1878 гг.

Увазе руска-турэцкай вызваленчай вайны 1877—1878 гг.

Увазе руска-турэцкай вызваленчай вайны 1877—1878 гг.

Увазе руска-турэцкай вызваленчай вайны 1877—1878 гг.

Увазе руска-турэцкай вызваленчай вайны 1877—1878 гг.

У вясніні мінулага года мне давялося пачынаць у Белары. Назаўсёды засталася ў памяці чужою людзі гэтай краіны, якія па-справе будзе сацыялістычнае грамадства.

Сучасная беларуская літаратура працягвае лепшыя традыцыі класіцы. Цяперашняе месца ў творчасці ластаў і праймае па праву займае новы герой — актыўны будзёны грамадства. Калі яны прачытаў апавесць «Танча і Гарадзец» таленавітага беларускага пісьмніка Крума Грыгорава, які лічыцца на сваёй радзіме майстрам псалмаграфіі, не адмоўна быў сучаснай вёсцы, мне адразу палюбіўся гэтай творца — прасты селянін Танча Дзёла.

Аповесць адзначана прэміяй Саюза беларускіх пісьмнікаў за 1960 год.

В. НІКІФАРОВІЧ

дэла за Чорным морам! Дунаем, хіба цябе не вельмі сустрэлі? Кажуць людзі, што там, дзе прыходзілі савецкія войскі, фашысцкія старасты, паслугачы, жандармы, паліцэйскія аж дрыжалі ад страху.

Няхай дрыжаць крывасмокі, няхай раўняюць каб наек загнута іх прыкітае насенне. Каб ніколі не палілі машыны ішчыны, каб ніколі людзі не калілі спашы страхам. Але яноў закрывалася ў галаву думка, што ён ішчына не зробіць за ўвесь дзень. Танча добра ведаў народную прымаўку, што дзень увесё год корніш.

І зноў саромеўся самога сябе. Людзі страцілі ў гэтую вайну ўсё — і хаты, і родных, і блізкіх, — і яны не шадуюць нічога. Танча ўзяўся, наступіў на недакурка цыгаркі, каб не загараўся якая трэска. Скончыў ладзіць саху, зрабіў некалькі дружаліных клінуў, падкінуў іх абгаладу ішчыны напільнікам дзяржавы, каб, калі ішчына ўдзельдзела, не намуляваў ма-залеў. Нарэшце, цыцкаў увайшоў у хату. Станя ўбыва ў цеста два яблы, пакроіла яго на кружылы праснакі, а потым зрабіла відэльцы для дзіркі, які звычайна робілі гарадзяччаны, калі шыкуець каравай на вяселле альбо на хрэсціны.

— Дык што ты казала, — паглядзеў запыталы на сваю жонку Танча, — спячым прот, га? Мне здаецца, што яны наша даўно ўжо ў моц увабралася. — Хай ён агарыць той лёў, які б ён ўзялі за яго.

— І тое праўда. Танча. Хоць мы і бедныя, але не павінны асарамаціцца перад людзьмі. Каб не казалі гарадзяччаны, што мы ску-пны.

— Усё будзе добра, — махнуў рукой Танча, прывіснучы так, як звычайна сівасту, калі на душы было радасна, і пайшоў у загон для авечак. Тады толькі ўспомніў, што Надка пачала авечак. Што ж цяпер рабіць? Яна прыгоніць назаўд павяваць, прысмакам. І Танча вышываў не чакаў. Трэба было падвешаць зразаць агня, аб-лупіць шкуру і асмажыць яго ў гліняным падліку.

Танча накінуў на плечы пільжак, насунуў шапку і пайшоў у напран-ку Коўскага заапаравіка. Спытаўся ў аднаго пастуха, спытаўся ў другога, пакуль не знайшоў Надку. Падкараў да агня, пад-маніў яго акрайчыкам хлеба, а

лёў — беларуская грашовая адзінка.

Сярод падпісчыкаў да друку кнігі — выданні на рускай мове творы пра-грашчанага амерыкан-скага пісьмніка Ры-чарда Хільдэра «Велы раб» і напісана амерыкан-скай літаратуры Марка Твена «Жанна д'Арк».

Уладзіслаў Ма-халеўскі, вядомы польскі аргані-затар польскай рабочай партыі, Краўскай ваводства. У час вайны быў афіцэрам Арміі Людова. Яго перу належыць кніжка «Заванулі» («Лісны вочы»), апавяданні («Заванулі» і «Заванулі»), «Заванулі» і «Заванулі».

Раман «Рэпарта» не будзе пазна-м, урывак з якога мы публіку-ем напісаны на матэрыяле Яска-га паўстання 1932 г. на Лёвоншчы-не. Гэта твор аб чалавечым муні-цыпальным вернісцы разнаўдзін-скай, аднаго з арганізатараў Луі-скага паўстання. Ёсць хочаць-ся Чувш? Ну, калі чувш...

— Яна зямля, — запратаста-вала цётка.

— Вам здаецца, мэнэ не вядыт, — сказаў ён сваю формулу.

Луця дэстава з кутка нейкі кля-начак і выйшла свабодна, клав зазірліва.

Гэтая сізня моцна адзіліла ся-лян.

— Ён камісар, — сказаў нехта з пазягай. Можна было здагадаць-ся, што ён аздаваўся з прывілея-мі ўдзель.

— Гэта хата, — абурывся нехта ішчы, — ваш Мадэў не такі...

Луця не пыталася, куды яны ідуць. Зноў прабіраўся праз алейнік да Сану і тут сёл. Пахла ілам. Луця дэстава з хусткі чорны хлеб і два скрыпкі жоўтага старо-га сала.

— Не прападу каля цябе з го-ладу, — сказаў Стэфан. Падумаў, што воль акрамя такой патрэбы бы-ла яму жаноча апека і сардэч-насць, сабрывшая, не ўстрыма-ная каханнем. Луця глядзела на месца, на прыдурчкіх ауснах кі-бы асела прася.

— А я побач з табою не звыт-ка, — заспявала яна.

Ватра — час.

Чахлік — кашуля.

пасм скарпі дм ўзвалі на плечы. Вярнуўшыся дахаты, Танча за-рэзаў агня, аблупіў і да вачара паспеў яго засмажыць.

Прайшоў Дзёла. Рукі ў яго былі падрапаны, рукавы кашулі падраны. Станя сустрэла яго ля варот:

— Назвуўра дык і галля, ва-пэўна, нікому не засталося.

— Усе лісце ў Паладзі аб-абіў, — падкрэсліўшы апошняе сло-ва, сказаў Дзёла.

Чувш, якую работу зрабіў твой сын, — зярнула Станя да мужа. — А як ты пайшоў, дык ца-гаеся незе ўвесь дзень.

— Ён жа ў нас малады, таму і глядзеш, як ён выпрацаў бацьку-не толькі ў гэтай справе, але і ва ўсім. Я пастару ўжо для та-кой працы. У мяне галава кру-жыцца, калі залезу на дрэва.

Леш бы рабіў што інае. Заў-тра пойдзем сустрэкаць рускіх братаў у Дзявіншчыну. Гэта добра, што ты скончыў працу ў час. Ці не бачыў ты дзе-небудзь Данчу?

— А што, савецкія салдаты прыйдуць у Дзявіншчыну? — Дзёла падскачыў так спрытна, быццам не абавязу сёння калі ішчыліся-ці друў і не сё галля, а ляжаў на сене.

— Хоць і спазніўся, а вору-вам, — сказаў бацька, — але і я вырваў абавязкова пайсці.

Дзёла не хацеў ужо больш ні-чога распываць і кінуўся бегчы ў другі канец вёскі, каб самому ўсё пацуха ад Данчы пра савецкіх войскі. Хлопцу вельмі карыла ўбачыць рускіх. Ён прачытаў не-калькі кніжак пра Чырвоную Ар-мію, да таго ж вельмі часта слу-хаву размовы партызан аб тым, як пераможна рушаць наперад са-вецкія салдаты.

— Дык што ты казала, — паглядзеў запыталы на сваю жонку Танча, — спячым прот, га? Мне здаецца, што яны наша даўно ўжо ў моц увабралася. — Хай ён агарыць той лёў, які б ён ўзялі за яго.

— І тое праўда. Танча. Хоць мы і бедныя, але не павінны асарамаціцца перад людзьмі. Каб не казалі гарадзяччаны, што мы ску-пны.

— Усё будзе добра, — махнуў рукой Танча, прывіснучы так, як звычайна сівасту, калі на душы было радасна, і пайшоў у загон для авечак. Тады толькі ўспомніў, што Надка пачала авечак. Што ж цяпер рабіць? Яна прыгоніць назаўд павяваць, прысмакам. І Танча вышываў не чакаў. Трэба было падвешаць зразаць агня, аб-лупіць шкуру і асмажыць яго ў гліняным падліку.

Танча накінуў на плечы пільжак, насунуў шапку і пайшоў у напран-ку Коўскага заапаравіка. Спытаўся ў аднаго пастуха, спытаўся ў другога, пакуль не знайшоў Надку. Падкараў да агня, пад-маніў яго акрайчыкам хлеба, а

лёў — беларуская грашовая адзінка.

Сярод падпісчыкаў да друку кнігі — выданні на рускай мове творы пра-грашчанага амерыкан-скага пісьмніка Ры-чарда Хільдэра «Велы раб» і напісана амерыкан-скай літаратуры Марка Твена «Жанна д'Арк».

Уладзіслаў Ма-халеўскі, вядомы польскі аргані-затар польскай рабочай партыі, Краўскай ваводства. У час вайны быў афіцэрам Арміі Людова. Яго перу належыць кніжка «Заванулі» («Лісны вочы»), апавяданні («Заванулі» і «Заванулі»), «Заванулі» і «Заванулі».

Раман «Рэпарта» не будзе пазна-м, урывак з якога мы публіку-ем напісаны на матэрыяле Яска-га паўстання 1932 г. на Лёвоншчы-не. Гэта твор аб чалавечым муні-цыпальным вернісцы разнаўдзін-скай, аднаго з арганізатараў Луі-скага паўстання. Ёсць хочаць-ся Чувш? Ну, калі чувш...

— Яна зямля, — запратаста-вала цётка.

— Вам здаецца, мэнэ не вядыт, — сказаў ён сваю формулу.

Луця дэстава з кутка нейкі кля-начак і выйшла свабодна, клав зазірліва.

Гэтая сізня моцна адзіліла ся-лян.

— Ён камісар, — сказаў нехта з пазягай. Можна было здагадаць-ся, што ён аздаваўся з прывілея-мі ўдзель.

— Гэта хата, — абурывся нехта ішчы, — ваш Мадэў не такі...

Луця не пыталася, куды яны ідуць. Зноў прабіраўся праз алейнік да Сану і тут сёл. Пахла ілам. Луця дэстава з хусткі чорны хлеб і два скрыпкі жоўтага старо-га сала.

— Не прападу каля цябе з го-ладу, — сказаў Стэфан. Падумаў, што воль акрамя такой патрэбы бы-ла яму жаноча апека і сардэч-насць, сабрывшая, не ўстрыма-ная каханнем. Луця глядзела на месца, на прыдурчкіх ауснах кі-бы асела прася.

— А я побач з табою не звыт-ка, — заспявала яна.

Ватра — час.

Чахлік — кашуля.

Сярод падпісчыкаў да друку кнігі — выданні на рускай мове творы пра-грашчанага амерыкан-скага пісьмніка Ры-чарда Хільдэра «Велы раб» і напісана амерыкан-скай літаратуры Марка Твена «Жанна д'Арк».

Уладзіслаў Ма-халеўскі, вядомы польскі аргані-затар польскай рабочай партыі, Краўскай ваводства. У час вайны быў афіцэрам Арміі Людова. Яго перу належыць кніжка «Заванулі» («Лісны вочы»), апавяданні («Заванулі» і «Заванулі»), «Заванулі» і «Заванулі».

Раман «Рэпарта» не будзе пазна-м, урывак з якога мы публіку-ем напісаны на матэрыяле Яска-га паўстання 1932 г. на Лёвоншчы-не. Гэта твор аб чалавечым муні-цыпальным вернісцы разнаўдзін-скай, аднаго з арганізатараў Луі-скага паўстання. Ёсць хочаць-ся Чувш? Ну, калі чувш...

— Яна зямля, — запратаста-вала цётка.

— Вам здаецца, мэнэ не вядыт, — сказаў ён сваю формулу.

Луця дэстава з кутка нейкі кля-начак і выйшла свабодна, клав зазірліва.

Гэтая сізня моцна адзіліла ся-лян.

Мастак С. Раманаў — адзін з таленавітых ілюстратараў творы мастацкай літаратуры. У яго абарамленні выхадзілі раманы Уладзіміра Карпава «Вясеннія ліўні».

Мастак С. Раманаў — адзін з таленавітых ілюстратараў творы мастацкай літаратуры. У яго абарамленні выхадзілі раманы Уладзіміра Карпава «Вясеннія ліўні».

АРЛЕНАК

Левід ГАРЫЛАУ

Ты сталае харошай дачкою Атрады байцой-партызан. І кроўкі неспіхана ты пела Навуруду песню сваю.

— Ты сталае харошай дачкою Атрады байцой-партызан. І кроўкі неспіхана ты пела Навуруду песню сваю.

— Ты сталае харошай дачкою Атрады байцой-партызан. І кроўкі неспіхана ты пела Навуруду песню сваю.

— Ты сталае харошай дачкою Атрады байцой-партызан. І кроўкі неспіхана ты пела Навуруду песню сваю.

— Ты сталае харошай дачкою Атрады байцой-партызан. І кроўкі неспіхана ты пела Навуруду песню сваю.

— Ты сталае харошай дачкою Атрады байцой-партызан. І кроўкі неспіхана ты пела Навуруду песню сваю.

— Ты сталае харошай дачкою Атрады байцой-партызан. І кроўкі неспіхана ты пела Навуруду песню сваю.

— Ты сталае харошай дачкою Атрады байцой-партызан. І кроўкі неспіхана ты пела Навуруду песню сваю.

— Ты сталае харошай дачкою Атрады байцой-партызан. І кроўкі неспіхана ты пела Навуруду песню сваю.

— Ты сталае харошай дачкою Атрады байцой-партызан. І кроўкі неспіхана ты пела Навуруду песню сваю.

— Ты сталае харошай дачкою Атрады байцой-партызан. І кроўкі неспіхана ты пела Навуруду песню сваю.

— Ты сталае харошай дачкою Атрады байцой-партызан. І кроўкі неспіхана ты пела Навуруду песню сваю.

— Ты сталае харошай дачкою Атрады байцой-партызан. І кроўкі неспіхана ты пела Навуруду песню сваю.

— Ты сталае харошай дачкою Атрады байцой-партызан. І кроўкі неспіхана ты пела Навуруду песню сваю.

— Ты сталае харошай дачкою Атрады байцой-партызан. І кроўкі неспіхана ты пела Навуруду песню сваю.

— Ты сталае харошай дачкою Атрады байцой-партызан. І кроўкі неспіхана ты пела Навуруду песню сваю.

— Ты сталае харошай дачкою Атрады байцой-партызан. І кроўкі неспіхана ты пела Навуруду песню сваю.

— Ты сталае харошай дачкою Атрады байцой-партызан. І кроўкі неспіхана ты пела Навуруду песню сваю.

— Ты сталае харошай дачкою Атрады байцой-партызан. І кроўкі неспіхана ты пела Навуруду песню сваю.

— Ты сталае харошай дачкою Атрады байцой-партызан. І кроўкі неспіхана ты пела Навуруду песню сваю.

— Ты сталае харошай дачкою Атрады байцой-партызан. І кроўкі неспіхана ты пела Навуруду песню сваю.

— Ты сталае харошай дачкою Атрады байцой-партызан. І кроўкі неспіхана ты пела Навуруду песню сваю.

— Ты сталае харошай дачкою Атрады байцой-партызан. І кроўкі неспіхана ты пела Навуруду песню сваю.

— Ты сталае харошай дачкою Атрады байцой-партызан. І кроўкі неспіхана ты пела Навуруду песню сваю.

— Ты сталае харошай дачкою Атрады байцой-партызан. І кроўкі неспіхана ты пела Навуруду песню сваю.

МАСТАЦТВА БІРМАНЦАЎ

У Мінску прайшлі гастролі Дзяржаўнага ансамбля песні і танца Бірмы. Калі знаёміцца з самабытным бірманскім мастацтвам і бачыць у выкананні артыстаў сольныя і групавыя танцы, чужыя незвычайныя па гучанню аркестравыя і вакальныя мелодыі, дык перш за ўсё пераканаешся ў арганічнай сувязі гэтага мастацтва з народным жыццём. Побач з танцамі, песнямі і музыкой, народжанымі ў гэтай далёкай краіне, бірманскія артысты пазнаёмілі мінчан з творамі глыбокай старажытнасці. Так, у чудаўным выкананні До Кхін Сейн мінчане ўбачылі, як ажылі ў танцы фрэскі VIII—XIII стагоддзяў.

Многія сотні год існуе бірманская аркестравая музыка, якая выканавецца пры рэзкім спалучэнні гонгаў, бамбуковых барабанаў, драўляных духавых інструментаў, цымбалаў і арфаў. Нельга, напрыклад, не здзіўляцца з якой віртуознай тэхнікай былі сыграны ў канцэрце інструментальныя п'есы на 20 барабанаў. Прычым, адчуванне таго, што выканаўца іграе на ўдарных інструментах, зусім знікае.

Б. УРАЛЬСКАЯ.

Выступае жаночая група ансамбля.

ПЕРАД ВЫСТУПЛЕННЕМ

(Закачанне. Пачатак на 3-й стар.)

— Ты сам раз шэбрав, другі раз расстанеш...
Пад зорным небам у цёмным яры разгарэўся маршавы. Толькі рэс-ляцела. Морда не морда, галава не галава, зубы не зубы, Ударам нагой у жыгот таксама не грэбавалі і дапамагалі сабе лаянкай.
Салхнулі воз у вялікую яму. Ён сёў зямлю, як зазіўлены драўляны сабак, а дышлом нацэлюючы проста ў небо. Варбаваныя вучні ў момант страўнуліся па кустах, як быццам страўнушы сталішу. Сам Мікалай улікаў, смейшыся, на працягу азідак, нібы жорнамі. Стэфан страўну, пасыпаліся іскры: папаву ў камень.
Вяртаўся ў лагер поўныя ўражанняў і горадзі. Толькі Стэфан адчуваў сябе так, быццам нехта скончыў яму на спіну ў той момант, калі рукі рываліся да лавыніцы з ворагам спераду. «У Базылі зямля міліцыя. Пачынаючы з забурчання дзяла, павінен так паставіцца, каб уначы ніхто не пракараў у лагер». Крыху заспакоены, Стэфан узяў рэчы для Луці з Мадэзавы барлогі. Той сёння хрон, а можа прыкладзіў, што хрон—ён жа заўсёды хваліўся, што ніхто яго ў сне не застане. Папаву да ракі. У гэтую якую, зацімненую толькі абломкам, ноч разумеў, як цяжкі кіраваць. Кожны дзень папрабуе новых рашэнняў, таму што жыццё выяўляе ўсё новыя супярэчнасці.

— Ты вітаеш зів у Расю, ці не? У цябе былі такі намер? — Цяпер не. Пуна ж не. — А потым? — Стэфан вагаўся. Адчуў у Мадзі падаросцы, тым больш цяжкі было адзінаццаць. — Таксама не. Я ведаю, што б я зрабіў. — Ну... Увядзім. Узняць балаган і ўлікаць—гэта дрэнна—ён гаварыў гэта так, быццам самым голасам выказваў гнібаванне. — Што ты гаворыш пра балаган? Гэта не балаган—зазваў Стэфан.—Гэта паўстанне. А я хачу падняць паўстанне да рангу рэвалюцыі. Не ўлікаць? Ранг рэвалюцыі! Пакажу тады ад Арнольда. Гэта ты за стыхійны балаган. Так, каб было і не было... Яны маўчалі насцярожана. Язык і разважлівасць толькі тады, калі вярнуўся Базыль з рэчамі для Луці. Нібы ярыс чакалі, сабеку сваёй рэчыву, якую абодва хвалілі законачы неімыма вывадамі. — Я не хачу, каб дрэнна, — заявіў Мадэй і засмучана адвярнуў яе хачу, каб дрэнна. Я хачу па-камуністычнаму—сказаў Стэфан.

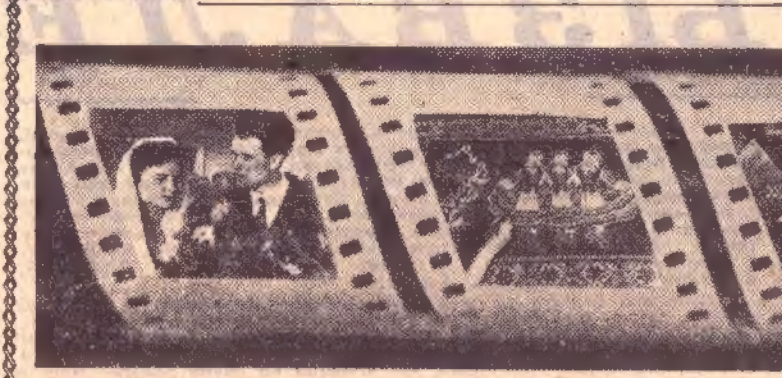
— Так, мы аднаго хочам, — спыраў Мадэй і эню сумна глядзеў на цень ад язграбнага пня. Гэты цень даходзіў да яго нё і быў нібы ім самім і фонам яго жыцця. Праз хвіліну праваліўся заснуў так натуральна, нібы яго пахаві самі скісліліся. Не чуў, як нехта пракараў у лагер сялян з Лютовіскі ўгавораў ціха, упарта.

— Ой бараны, бараны, дурнавата балашчыка сплукне, на зэрэз іхныя.
Усхаліўся Базыль, усхаліўся Стэфан. Нехта ўцякаў паміж вазамі і, як уон, праслізгаўся пад коўскамі жытамі. Беглі за ім нястомна, пацягнулі за сабою Рыгоравых хлопцаў і другіх, ад дабеглі да горнай дарожкі, скрытай хмызняком. У яры стаў вуз, а на ім малады мужчына ў сарочцы, з голай галавой. Ён гаварыў. Пачулі толькі фрагмент пра шэрыя лес украінскай, пра святую лямкаўскую зямлю, пра ляху і здарэньняў нахалат Мадэа.

— Давашаў пастаўнаў наляцела проста на воз, а кіямі, больш цяжэй зоры не было. Сутыкнуліся па сутнасці даве варожыя арміі. Базыль шапнуў зазіўленыя. Дык гэта ж Мікалай Варбэнед, я яго ведаю ніш з фэсту, страляў, камісар!

— А што, калі пападу ў лоб янымаму. А, можа, тут ёсць хто наш?

Навіны дакументальнага кіно

Гэты дзень запамінае ім на ўсё жыццё. Сёння ў Німы Бердні і Міколы Чыстабава вясёлы. Тут, на Віцебскім дыянава-плішавым камбіната, знайшлі яны свой шчаслівы лёс. Ад усяго сэрца ўдзячны Ніна і Мікола сваім сябрам, якія маладзілі ім такое свята.
Дарэчы камбінат уручыла маладым публіку на вясельнае падарожжа ў Маскву. У Маскве нашым маладажонам сапраўды памагала. Там апрадзіла Усё-самазныя выстаўка танчэстыя тавары. У гэтым дзіўным палацы іх перш за ўсё, абуюруна, цікавілі дыяны. Тут сабраліся вывабы з усіх камбінатаў і фабрык краіны.
— Цікава, дзе ж нашы, віцебскія! — Ды вось жа яны! — Адну трохі усіх. Дыяноў, якія вышукваюць у Саюзнам Саюзе, дае Віцебскі камбінат.
Ніна і Мікола вельмі ганарацца сваім прадпрыемствам.

ВЫРАБЫ СТАРАЖЫТНЫХ МАЙСТРОЎ

Беларускія археолагі правялі гэтым летам вялікую даследачую работу ў Полацку, які ў апошнія гады прынямае ўягу вучоных. Зробленыя тут новыя раскопкі далі многа цікавага. Археолагам удалося знайсці вуліцу XII—XV стагоддзяў. Знойдзена шэсць ярусных вулічных насілаў, пад якімі захавалася драўняная сістэма з драўлянымі жолабамі для адводу лішняй вады. Гэтыя знаходкі гавораць не толькі аб даўнім існаванні горада, але і аб высокай культуры тагачаснага горадабуду-дзінства.

Знойдзена больш 20 жылых і гаспадарчых пабудов, якія адносяцца да XII—XV стагоддзяў. Яны, як відаць, былі асобнымі гаспадаркамі. На межах захаваліся рэшткі платоў. У руц археолагаў трапілі розныя вырабы рамеснікаў, якія характарызуюць ювеліру-чых, гарбарную, шавецкую справу, апрацоўку дрэва, косці, камяню і іншых вытворчых таго часу. У адным з пакояў знойдзена мноства тыгелыкоў для плаўкі калёна-вых металаў, каменныя формачкі, у якіх адліваліся ўпрыгож-ванні, кавалек волава вагой у 250 грамаў.

Вялікую цікавасць мае абломка каменнай пліткі. На ёй старажыт-нымі літарамі надпісаны якісны тэкст. На бачковай сценцы пліткі відэць малюнак галавы чалавека, а на другой—рукі. Гэта каменная грамата накіроўваецца спецыялі-стам для расшыфровак.
Новымі знаходкамі ўвалячыліся раскопкі ў Мінску. І тут на месцы старажытнага горада знойдзены некалькі зрубаў, якія сталі ўздоўж вады з унутранага яго бо-ку. Выяўлены прыклады працы, аб-ложкі сярпоў, кос, сашнікоў, ма-сціныя шпікі.

Выключную цікавасць мае аблом-ка ступіцы і часткі вобода кола і ча-тыры драўляныя шахматныя фі-гуры. Такія знаходкі трапляюцца не часта і маюць унікальнае зна-чэнне.
Многа новых матэрыялаў далі раскопкі ў Віцебску. Тут на месцы старажытнага горада знойдзены некалькі зрубаў, якія сталі ўздоўж вады з унутранага яго бо-ку. Выяўлены прыклады працы, аб-ложкі сярпоў, кос, сашнікоў, ма-сціныя шпікі.

— Я не зноў пісаць, — як малы, паскарэўся Базыль і, раптам кінуўшы літавацца над сваім ка-ляшчым, пачаў фанаварыста ап-тыкавацца.—Буржуй, якія пі-шуць, а я буду рэвалюцыйна па-га-дзіцца. У большайкоў так было. Праўда, камісар?

— Я ведаю, што раблю,—пры-страўнуў яго Мадэй, а Стэфану, які стаў побач, здалося, што Ба-зыль—падміргнуў, паказваючы, што ён ўрэшце разумеў, у чым справа. Стэфан падаў: «Напэ-ўн гэта не Мадэй сячыў за намі над ракой».

Мадэй падаў новазназначанаму адютанту лісток паперы, які вы-раваў з календара і, кірандашы, Ба-зыль пахара ўзяў. Але Мадэю хапіла, відаць, гэтай дэманстра-цыі, бо раптам махнуў рукою.

— Скілкай камендантаў усіх пёсак. Маршпрутам без бабаў і дзяцей, — абадамі і дзесямі па-лішчы на баганы. І коні па-кінуць. Брань толькі тры. Азім-ніе.

Стэфан прыкусіў губу. Яму бы-ло непрыемна, што нехта адбірае ў яго адзінаццаць, на акую ён лічыў хвіліну таму надкарэз-ваў Луці. Падкарэзавыя слова «адбірае». Справа дачылася за-чытайна замаху на правы партыі ў арміі. Усё, што рабілася, выма-раў мерай правільнай лінейскай рэвалюцыі. Ён баяўся, што цяпер паўстанцы ўсё ускочыць у неад-паведную каліну. Калі Базыль пайшоў, каб скілкаць камендан-таў, Стэфан сказаў, не скрываю-чы злісцаласці:

— Думаеш, што так выйграеш паўстанце? Так думаеш? Мні ро-зіны. Навошта гэты шчырк—ён па-казваў на ахалоджанага Базыля і прыняў выгляд суровага экзаме-натара, які загавяда яму спаму-загадзіла аб выніках спаму-хмыс-таў. Так разумеў гэта Мадэй. «Вылаў сабе—Стэфан па-клаў руку ў кішэню, а ён у мо-мант заарэставаў».

— Не хвапе толькі, каб мы па-стралілі адзін аднаго. Чаго ты хочаш? Ты быў камісарам, камі-сарам і застаўся. Ці ж у цябе што-небудзь забіраю? Нічога.

Стэфан крыху супакоіўся і да-стаў руку з кішэня. Больш ла-гольны тон Мадэзавы голасу су-паўняў яго. Толькі фірковы зня-важліва:

— Замінае табе камісар, ну, дык не буду. Хочаш яго мець для адзёбу, ну, не буду. Але перш за ўсё—ён падкарэзав, падмаю-чы далонь угару,—буду правалю-ром ударнай групы. Гэта мае дэ-цільна.

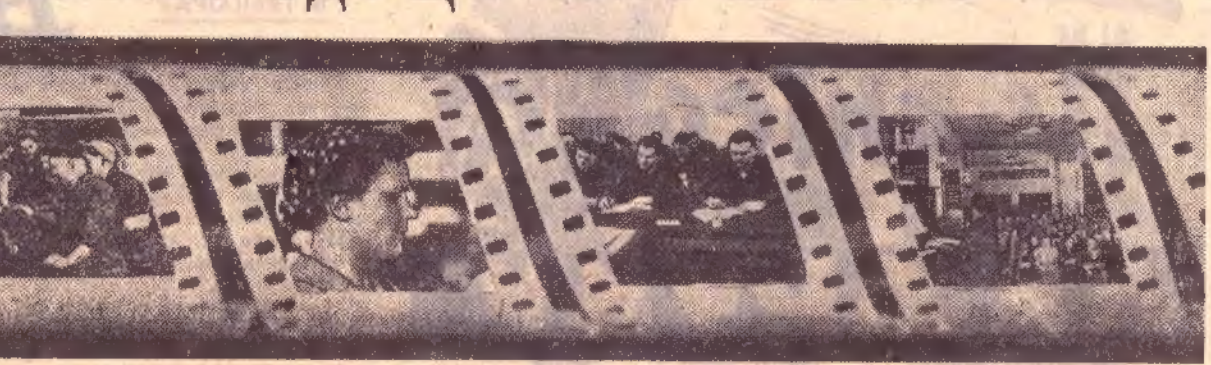
Мадэй кінуў галавой і чакаў, чаго яшчэ жадае Стэфан; у ва-чых яго відаць было жадаанне па-гадзіцца.
— Усё?—спытаў ён.
— Больш не жадаю. Абмяжую-ся, але напалым, што з гэтага будзе.
— А я ядаў загал, каб бабаў прэч—успомніў Мадэй. — Што ты будзеш рабіць з гэтай сваёй Фреркай?

— Ён папаў у слабае месца, але Стэфан у час заплуўшы ў сабе выбух, каб не паверзіць плетак, якія хадзілі яако, а перш за ўсё, каб не паказваць, як патрэбна яму апэка над пакрыўджанай дзяўчы-най. Сказаў толькі аб тым, што было сапраўды і не паддаляла ніякай дыскусіі.

— Гэта табе не проста баба на полшчы ўчыне. Гэта санітарка, салдат. Што ты нарабіў!

Перажэд з польскай мовы Янін БРЫЛЯ.

ЯНЫ ІДУЦЬ ПЕРШЫМІ

Добра працуюць рабочыя на віцебскім камбіната. Але ніхто не можа апрадзіць камсамольну Ганну Мікінаву. Шэсць квадрат-ных метраў дыяноў за гадзіну дае Ганна.

Гэта ж сусветны рэкорд! Яе мара — каб усе ў цэлу дасягнулі такой выпрацоўкі. Свай майстарства яна штодзённа перадае сабраючам. Цяпер 34 тэхнікі ўчастка сталі працаваць, як яна. Так эканоміцца каштоў-ныя секунды, мінуцы, гадзіны...

На камбіната ўсе, ад дырэктара да раба-чага, шукаюць новае ў сваёй справе, зна-юць.

ІХ НОРАВЫ, ІХ МАРАЛЬ

ФАКТЫ З ЗАРУБЕЖНЫХ ГАЗЕТ

ВАТЫКАН ІМКНЕЦА У КОСМАС

У сувязі з развіццём касмічных па-лётнаў кіруючыя колы Ватыкана ло-мяць галаву над тым, якая веравызнанія жыццар дадзёкіх пла-нёт. Аўтарытэтанія асобы мяху-юць, што неабавява спатрэбяцца місіянэры-касамнаўты, каб пры-весці ў хрысціянскую веру кас-мічных жыцароў.

«Юманітэ»

АДЗІНАЦІЯТА АБСТРАКЦІЯ
У кавізнатнай зале горада Ко-бленц (ФРГ) выканаецца твор кампазітара Янаса Кеміса «Азінаціятая абстракцыя». Як тлумачыць сам аўтар, твор «па-будаваны на аснове ірацыяналь-най лічбы азінаціятая». Аркест-складзецца з азінаціятая інстру-ментаў, пад гукі якіх рухаюцца азінаціятая танцораў. Музыка складаецца з азінаціятая тонаў, дванаціятая тон дасяда электрон-ным апаратам, каб стварыць не-звычайны настрой. У час выканан-

КОНСКІ БІЗНЭС

Як высветлілася нядаўна, на лонданскім іпадроме на працягу ра-ду год арудавала шайка ганг-страў, якія выкарыстоўвалі розныя наркатычныя сродкі, азінаціятая прымушчы копей бегчы павольней або хутчэй. Зыходзячы з сум, пастаўлены публіка-на тата ці інаша кая, гангстэры прымушчы абслугоўваючы пер-сал на непрыемнае даваць коням іх іныя наркатык. Як пака-зала расследаванне, многія высо-капастаўленыя асобы карысталіся паслугамі гэтых махляроў, каб беспрыбяржына гуляць у тата-іна-тары. Паліцыя не павадаміла імяны гэтых высокапастаўленых асоб.

ПАРУШАЛІНІ ПАРАДУ

Восем паліцэйскіх машын пры-было да заварку горад Мес-Фіс (штат Тэнесі), каб арышта-ваць парушальніка грамадскага парадку — трох негрыйскіх, школьнік, якія прыійлі пагля-дзець заварку. Бацькі дзяўчынак прысуджаны да грашовага штра-фу за парушэнне закона аб па-вядзенні неграў. Паводле гэтага за-кона ў штате Тэнесі негры маюць права наведваць заапарк толькі ў аады, устаноўлены для іх дзень тыдзя — чацвер.

«Фольксштэме»

КАМПЕНСАЦІЯ ДЛЯ ГЕРАІНІ ФІЛЬМА

47-гадовая амерыканка Газель Уілер узаблудзіла судовы прэссу-праць кінакампаніі «Калумбія» пікэс карпарыйскай, якая вы-пусціла на экраны краіны баявік «Анатомія забойства». Газель Уілер спрабуе даказаць, што аў-тар сцэнарыя без яе дазволу да-ведаўся аб некаторых падрабяз-насцях яе біяграфіі і экранізаваў іх. Улічваючы вылікі прыбыткі, атрыманыя кінакампаніяй ад дэ-манстрацыі фільма, Газель Уілер патрабуе грашовай кампенсацыі. Суд павінен вырашыць, ці са-праўды гераяня фільма і пай-Уілер адна і тая ж асоба.

«Фольксштэме»

ЦУД НЕ АДБЫЦСЯ

Амерыканская пасольства ў Ва-тыкане запавядае расследа-ваць на справе манах брата Піа да Пётралава, які прадаў за вялікую суму кавалек ваты-чэмына святаго крываю. Гэты кавалек ватычэмына павінен бы-ла вылучыць цяжжхаворага сына аме-рыканскай мільянеркі. Паколькі здароўе хлопчыка не палепшыла-ся ад прыкладання ваткі, маці аддала яе на лабараторыя да-следаванне. Было ўстаноўлена, што вата прамачана крываю... курчы. Маці патрабуе ад Ваты-кана, каб ён вярнуў грошы.

«Морген»

ЦЮБІЗМ І ШАРЛАТАНЫ

Выступаючы ў Лондае, вядомы мастак Маццэ расказаў пра свой метад работы. Гэты метад назы-ваецца цюбізм і заключаецца ў на-ступным. Палатно кладзецца на падлогу. З цюбізкай фарбы розных колераў вышкэскае ўсё што там ёсць, і размяшчаецца на палатне. Палатно паліваецца бензінам, каб фарбы растварыліся. Затым ма-стак, узяўшы звычайную кельню мура, некалькімі мазмамі за-варшае карціну. «Стварэнне кар-ціны, — гаворыць Маццэ, — гэта

«Морген»

Галоўны рэдактар Нічыпар ПАШКЕВІЧ.

Рэдакцыйная калегія: Зёр АЗГУР, Аляксандр БУТАКОУ, Кас-тус ГЕБАРЭВІЧ, Васіль ПАШІН, Арыадэ МАРЦІНОВІЧ (ад-казны скартэр), Пётры ПРЫХОДЗКА, Раман САБАЛЕНКА (на-меснік галоўнага рэдактара), Мікола ТКАЧОУ, Яна ШАРАКОУ-СКІ, Іван ШАЦІЛА, Радгор ШЫРМА.

ДА ВЕДАМА КІРАУНІКОЎ УСТАНОВ І ПРАДПРЫЕМСТВАЎ

ЗАДАЧЫКАЎ БІБЛІЯТЭК, ДАМОЎ КУЛЬТУРЫ І СЕЛЬСКІХ КЛУБАЎ

31-га верасня

Адкрыта бюджэтная падпіска на 1962 год

НА УСЕ ЦЭНТРАЛЬНЫЯ, РЭСПУБЛІКАНСКІЯ І ЗАРУБЕЖНЫЯ ГАЗЕТЫ І ЧАСОПІСЫ.

ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА ўсім канторамі сувязі і ўчасткам «Саюздруку».

«САЮЗДРУК»

Міністэрства сувязі БССР.

Да ўвагі падпісчыкаў!

31-га верасня

АДКРЫТА ПАДПІСКА

НА ГАЗЕТЫ І ЧАСОПІСЫ, ЯКІЯ ВЫДАЮЦСЯ ЯК НА РУСКАЙ, ТАК І НА МОВАХ КРАІН НАРОДНАЙ ДЭМАКРАТЫІ: Албані, Балгары, Венгры, Дэмакратычнай Рэспубліцы В'етнам, Германскай Дэмакратычнай Рэспубліцы, Кітайскай Народнай Рэспубліцы, Карэйскай Народнай Дэмакратычнай Рэспубліцы, Мангольскай Народнай Рэспубліцы, Польшчы, Чэхаславакіі.

ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА ўсім канторамі і аддзяленнямі су-вязі, ўчасткам «Саюздруку», а таксама грамадскімі распаў-сюджальнікамі друку на месцу работы або вучобы.

«САЮЗДРУК»

Міністэрства сувязі БССР.

«Літаратура і мастацтва»

«Літаратура і мастацтва» выходзіць два разы на тыдзень: у аўторак і пятніцу.